

**Hur kan vi genom pedagogisk dokumentation med rimlig tidsåtgång
synliggöra flerspråkiga barns språkutveckling i vardagen med
barnen på förskolan?**

Emelie Sjöberg

Att forska i den egna verksamheten
- om flerspråkiga barns språk- och
kunskapsutveckling 7.5 hp.

Handledare: Monica Axelsson

Innehåll

1 Inledning	s.3
1.1 Syfte	s.3
1.2 Frågeställning	s.3
2 Bakgrund och tidigare forskning	s.3
2.1 Språkutveckling	s.3
2.1.1 Chomsky	s.4
2.1.2 Wells och Bakhtin	s.4
2.1.3 Samtal	s.4
2.2 Tvåspråkighetsutveckling	s.4
2.2.1 Simultan och successiv språkinläring	s.4
2.2.2 Genrer	s.5
2.2.3 Frågor	s.5
2.2.4 Bedömning	s.5
2.3 Teorier kring kunskapssyn	s.5-6
2.4 Pedagogisk dokumentation?	S.6
3 Metod och material	s.6-7
3.1 Urval	s.7
4 Resultat	s.7
4.1 Hur ser organisationen på avdelningen ut?	s.7-8
4.1.1 När görs dokumentationer och vilka olika dokumentationer görs?	s.8-11
4.1.2 vad ser jag av barnens svenska språkutveckling i de dokumentationer jag samlar in?	s.11-14
4.1.3 Hur talar pedagogen med barnen?	s.14-15
4.1.4 Sammanfattning	s.16
5 Diskussion	s.16-18
Referenser	S.19

Bilagor

- 1, Alla dokumentationer.
- 2, Observationsmaterial (enskilt).
- 3, Reflektionsmaterial (gemensamt).

1 Inledning

Jag är förskollärare och arbetar på en förskola i Bromma. Min examen tog jag 1994 och hade då läst 120 p. Efter det har jag läst bland pedagogisk dokumentation 5p, flerspråkiga barns språk- och kunskapsutveckling 20p. Jag har arbetat i Bromma sedan 1997. I nätverk som startades tillsammans med Reggio Emilia institutet har jag deltagit sedan 1999. I dag är jag nätverksledare i Brommas språknätverk. Jag är också handledare med fokus på pedagogisk dokumentation och flerspråkighet.

Min upplevelse är att vi i förskolan får allt fler uppdrag. Olika verktyg och metoder presenteras för att vi ska kunna synliggöra vad vi gör i arbetet med barnen. Känslan på min arbetsplats och jag tror på många andra förskolor, är att vi inte riktigt vet hur vi ska ställa oss till allt som vi ska hinna med. Samtidigt tror jag att vi i min enhet har ett bra verktyg för detta i pedagogisk dokumentation. Därför vill jag i min aktionsforskning få chansen att titta närmare på vad vi i dag synliggör av barnens språk i den pedagogiska dokumentationen. Min förhoppning är att det jag får syn på med hjälp av denna studie ska komma hela enheten till godo och vidareutveckla det arbete som redan pågår. Finns det tillräckligt med kommunikation dokumenterat för att kunna säga att vi har den information vi behöver kring våra flerspråkiga barns svenska språkutveckling? Vad vi skulle behöva lägga till, och vad vi behöver lära oss mer om för att kunna förbättra det verktyg vi redan använder? Detta hoppas jag leder till en utveckling av min egen pedagogroll, och min förhoppning är att kanske andra genom det kan få syn på sig själva.

1.1 Syfte

Det jag vill undersöka i förskolan är hur vi med rimlig tidsåtgång genom pedagogisk dokumentation kan synliggöra flerspråkiga barns språkutveckling i vardagen. Ett andra syfte är att ställa mina dokumentationer mot en del av de teorier som finns kring flerspråkiga barns språk- och kunskapsutveckling.

1.2 Frågeställning

För att få syn på detta blir mina frågeställningar

- Hur ser organisationen ut på avdelningen?
- När görs dokumentationer och vilka olika sorters dokumentationer görs?
- Vad ser jag av barnens språkutveckling i svenska i de dokumentationer som jag samlat in?
- Hur talar pedagogen med barnen?

2 Bakgrund och tidigare forskning

2.1 Språkutveckling

2.1.1 Chomsky

Den amerikanske språkforskaren Noam Chomsky menar att alla barn är biologiskt programmerade för språkinlärning. Vi behöver inte lära barn prata, språket kommer automatiskt precis som andra biologiska funktioner. Omgivningen behöver bara erbjuda någon som pratar med barnet så sorterar barnet själv in det i redan befintliga grammatiska regler (Lightbown och Spada, 1999). Dessa universella regler för språkinlärning i hjärnan som är desamma oavsett språk kallar Chomsky för LAD, Language Aquisition Device. Det som Chomsky inte tar hänsyn till är att språk utvecklas i socialt samspel (Arnberg 2004).

2.1.2 Wells och Bakhtin.

Forskare som betonar det sociala sammanhanget kring språkinlärning är Wells och Bakhtin. Wells beskriver ett barn som söker sammanhang och mening redan från första början, och menar att språk utvecklas i kommunikation med andra och att kommunikation inte bara är ord och fraser utan också sammanhanget i vilket kommunikationen sker (Arnberg 2004). Bakhtin menar att allt är kommunikation och att livet är "dialogiskt". Allt lärande sker i dialog med andra, utan relationen till den andre kan vi inte förstå oss själva (Dysthe1996).

2.1.3 Samtal

Om man väljer att se att kunskap skapas i kommunikation blir samtalet viktigt. För att kunna ta vara på samtalet måste man vara närvarande som pedagog och ha en idé om att lyssna och hur lyssnandet blir synligt och en del av den reflekterande verksamheten (Åberg 2005). Det är viktigt att hamna i ett "tvåvägsllyssnande- vilket innebär en dialog" (Benckert, Håland, Wallin 2008). Denna dialog behöver involvera både pedagoger och barn för att den ska kunna driva utvecklingen framåt i den pedagogiska verksamheten. I samtal kan man synliggöra "vad eleven har lärt sig, hur eleven tänker och vilka strategier eleven använder sig av för att bli förstådd" (Abrahamsson & Bergman, 2005 s.33).

2.2 Tvåspråkighetsutveckling

2.2.1 Simultan eller successiv språkinlärning

I teorin använder man sig av två definitioner när flerspråkig inlärning beskrivs. Den första är simultan språkinlärning där språken lärs in samtidigt. Den andra definitionen är successiv språkinlärning där man först lär sig ett språk och sedan lägger till ytterligare språk. Gränsen för när man blir successiv språkinlärare dras vid tre års ålder (Arnberg 2004). I den grupp med 1-3 åringar som jag arbetar med har alla barn kommit till oss vid ca ett års ålder och räknas då som simultana inlärare av språk enligt den uppdelning som Arnberg beskriver. Detta ger oss två uppgifter att arbeta kring, att se till att svenskan utvecklas men också att uppmuntra barnets modersmål (det språk som barnet möter i hemmet). Då vi i en grupp på 28 barn har 14 olika språk fördelat på 20 barn är det en omöjlighet för oss pedagoger på avdelningen att kunna kommunicera på alla dessa språk men inte att förhålla oss nyfikna på barnens olika möjligheter att uttrycka sig. Här har vi ett område där vi verkligen måste samarbeta med föräldrarna och formulera gemensamma mål kring barnens flerspråkiga språkutveckling. Hur vi jobbar med detta är ett område som skulle vara spännande att

utforska och fundera kring men inte ämnet för denna uppsatts därför blir det inget jag kan ägna mer plats åt i diskussionen men det känns viktigt att ni som läsare vet om att det är så det ser ut.

2.2.2 Genrer

I dag används begreppet "genrepedagogik" i diskussionen om flerspråkig språkinläring. Det innebär att man tar hänsyn till vilka olika språkliga uttryckssätt barnen möter i förskolan, i lyssnande, läsande, tal och skrift. De olika genrer som nämns är, återgivande, berättande, beskrivande, instruerande och diskuterande. Att förskolan använder sig av dessa olika genrer är viktigt för att barnen ska få en bredd i sin förståelse för hur man använder språket på olika sätt i olika sammanhang (Gibbons 2006).

2.2.3 Frågor

Hur vi pedagoger ställer frågor är en del av hur vi möjliggör för barnen att använda sitt språk. Det är viktigt att frågan öppnar för kommunikation och inte bara förväntar sig ett ja, nej eller ett visst korrekt svar (Lindberg, 2005). Det handlar om att ställa genuina frågor där läraren inte i förväg vet svaret. Detta för att inläraren ska tycka att det blir viktigt att uttrycka sig (Lightbown och Spada 1999). Vi som pedagoger behöver inte sitta inne med svaren i förväg utan vara nyfikna på vägen dit (Åberg, 2005).

2.2.4 Bedömning

I dag finns det en debatt kring bedömning i förskolan, vad som ska bedömas, hur och varför. När vi tittar på dokumentationer så gör vi hela tiden avvägningar och bedömningar utifrån olika osynliga eller synliga teorier och viktigt blir att synliggöra vilka dessa teorier är. Dessa teorier går inte att förstå utan att titta på det sociala, kulturella och politiska sammanhang i vilka de är skapade. Vill vi göra en bedömning av det lärande som pågår för att kunna gå vidare i utvecklingen måste eleven vara involverad och även ha en möjlighet att diskutera sina tankar om lärande (Pettersson, 2007). Bedömning kan delas in i två kategorier, indirekt bedömning och direkt bedömning. Indirekt bedömning använder sig av ett färdigt material där man mäter hur inläraren behärskar vissa delar, det finns ett rätt och ett fel. Ett exempel på indirekt bedömning är TRAS (tidig registrering av språkutveckling). Direkt bedömning baserar sig på det som barnet själv producerat och tar ett helhetsperspektiv. Den bedömer barnets funktionella språkbehärskning. Exempel på direkt bedömning är loggbok, pedagogisk dokumentation och performansanalys (Benckert, Håland, Wallin 2008).

2.3 Teorier kring kunskapssyn

I verksamheten jag arbetar i har vi tagit ställning för hur vi tror att lärande sker. Vi tror att det sker i kommunikation mellan barn-barn, barn-pedagog, barn-miljö. Vi talar också om det kompetenta barnet som ett barn som kan själv om vi ger det möjlighet. Lärande är något som ständigt pågår. Det handlar om vad vi vuxna väljer att se och synliggöra inte om att barn inte lär. "Det handlar inte om individ, mognad och förutbestämda stadier, det handlar om interaktioner, aktiviteter och utvecklingszoner. Intelligens kan aldrig förstås oberoende av kultur. Det finns ingen kulturbefriad intelligens. Barns utveckling bryts genom det prisma som barnets miljö innebär" (Leif Strandberg 2006 s.149-150). Det är enligt Vygotskij viktigt att skolan fokuserar på vad som är potentiell inläring istället för att fokusera på vad barnet redan kan. För att barnet ska nyttja sin potential måste pedagogen fundera på hur man bäst skapar sammanhang för vidare inläring (Dyste 1996).

Dahlberg och Lenz Taguchi diskuterar tre olika sätt att se på kunskap. Det första är barnet som *natur*, där allt finns i barnet. Pedagogens roll blir att ge det utrymme att utvecklas utan att störa barnets naturliga process. Den andra är barnet som *kultur och kunskaps-återskapare* där barnet återskapar redan färdiga kultur- och kunskapsmönster. Pedagogens roll blir att skapa sammanhang där barnen kan lära sig dessa mönster. Det tredje sättet är barnet som *kultur- och kunskapsskapare*. Barnet skapar i samspel med sin omgivning en förståelse för vem det är och vilka förmågor de har. Pedagogens roll blir här att vara delaktig i dialogen och skapa möjligheter för barnen att hamna i sammanhang som gör att de kan förstå något mer. För att kunna vara den pedagog som krävs ständigt reflektion tillsammans med barnen, kolleger och föräldrar (Dahlberg och Lenz-Taguchi, 1994). Dessa tre olika kunskapssyner kräver olika organisation av vardagen på förskolan. Organisation är pedagogik, hur vi organiserar vardagen påverkar vad barnen får möjlighet att möta i förskolan (Åberg 2005).

2.4 Pedagogisk dokumentation

Vi pedagoger behöver verktyg för att synliggöra de läroprocesser som pågår i verksamheten. Min enhet har valt pedagogisk dokumentation. I vår verksamhetsplan beskrivs den som observation – reflektion - dokumentation. Den pedagogiska dokumentationen hjälper oss att se vilka läroprocesser barnen är inne i. Vad är det barnen försöker förstå och hur? Vilka sammanhang ska vi pedagoger skapa för att barnen ska kunna fördjupa sin förståelse (Åberg 2005)? Den pedagogiska dokumentationen är ett kollektivt verktyg som bygger på gemensam reflektion barnen emellan, pedagoger emellan men även emellan familj och förskola (Lenz -Taguchi,1997). För att vi som pedagoger ska kunna reflektera kring vår verksamhet behöver vi teoretiska kunskaper. Teorin ger oss möjlighet att titta på vår verksamhet med olika utgångspunkter. "Pedagogisk dokumentation, reflektion hjälper oss att både komma mycket nära, via detaljerna i observationerna, men också att få distans, genom att reflektera tillsammans och ställa egna observationer mot befintlig teori." (Lenz Taguchi 1997 s.16).

3 Metod och material

Jag har följt tre barn som alla har andra språk än svenska i hemmet. Insamlingen av dokumentationerna har gjorts i oktober, november 2008. Antalet insamlade dokumentationer är tolv. Dokumentationerna är gjorda direkt i situationen, i det dokumentationsmaterial vi har (se bilaga 2) eller ett litet anteckningsblock. På dokumentationstiden renskriver vi dokumentationerna oftast i power point formatet för att barnen ska kunna få tillbaka det de varit med om tillsammans med bilder. I början på varje observation skrivs datum, vilka som var med och vad som var situationen. När kommunikationen skrivs ner skriver vi vem som kommunicerar och hur.

Transkribering är något som jag väljer att göra endast med de dokumentationer jag tar med i uppsatsen. Detta för att materialet ska kunna vara "anonymt" och ha samma lay out som uppsatsen. Vissa transkriptionskonventioner används, tecknet "/" för en kort paus, "//" för en längre paus, samt radbyte för en ny mening. Antalet transkriberade dokumentationer är som redovisas tabellen nedan 12 stycken. I tabellen har jag också skrivit i vilken pedagogiskmiljö vi befinner oss. Utöver dessa har jag även sparat och använt tre teckningar.

Tabell 1. Studiens material

Transkriberade dokumentationer.	Antal
Skogen	1
Vatten	1
Bygg och konstruktion	2
Gården	3
Ateljén	5
Teckningar	3

3.1 Urval

Barn 1

En flicka, vi kallar henne Mirabell. Född 0609 som har tui (Ghana) som första språk i hemmet. Pappa har bott i Sverige i arton år mamma i fyra år. Pappan säger att Mirabell förstår allt på tui och även pratar det en del. Mirabell är 2:1 år då dokumentationerna görs.

Barn 2

En pojke, vi kallar honom Theodor. Född 0607. Theodor har två språk i hemmet finska och grekiska. Båda föräldrarna är födda i Sverige. Föräldrarna pratar finska respektive grekiska med Theodor men när de pratar med varandra använder de svenska. Theodor är 2:3 år då dokumentationerna görs. Vi ser på förskolan att Teodor tydligt växlar mellan språken beroende på vilken person han pratar med. Hämtar pappa talar han grekiska, hämtar mamma talar han finska.

Barn 3

En pojke född 0606, vi kallar honom Isac. Isac har polska som första språk. Pappa har bott i Sverige tio år, mamma i åtta år. Pappa säger att Isac pratar bra polska och förstår allt de säger men uttrycker också att han tror att Isac pratar bättre svenska än polska. Isac är 2:4 år när dokumentationerna görs.

4 Resultat

Resultaten kommer att redovisas utifrån mina frågeställningar.

4.1 Hur ser organisationen på avdelningen ut?

Vi arbetar i ett öppet system. Vi är 28 barn och sex pedagoger. Tre förskollärare, två barnskötare, samt ytterligare en person. Barnen är i åldern 1-3 år. Vi jobbar i par där det nästan alltid finns en förskollärare med i paret. Vi arbetar processinriktat vilket innebär att vi från augusti till december jobbar i "små projekt" för att i januari formulera en fråga utifrån barnens intressen som vi arbetar kring tillsammans med barnen till i maj.

Hos oss börjar barnen 6.30 på avdelningen Päronet där barnen äter frukost. Till oss på Äpplet kommer barnen från 7,45 då är vi ute (inte de mörkaste månaderna). Varje måndag har vi mellan 8.00 och 9.15 avdelningsreflektion då vi tittar på vad vi gjort veckan innan och utifrån det planerar vad som ska ske denna vecka (Se reflektionsmaterial bilaga 3). Under denna tid är pedagoger från Päronet med våra barn på gården. På gården har vi olika stationer. Vi pedagoger är uppdelade i fasta och rörliga resurser precis som inne.

Figur 1: Vattenstation på gården.

Vid 9-tiden delar vi in oss i smågrupper. Smågruppsarbete kan vara allt från att gå på promenad, jobba med vatten, lera, måla, dansa. Vi pedagoger har alltid en dokumentationsfråga med oss i huvudet utifrån vad vi sett barnen göra tidigare. Många gånger försöker vi koppla tillbaka med hjälp av bilder eller material som de känner igen innan vi börjar så barnen kan komma ihåg och reflektera.

Innan vi tar lunch har vi en station där vi sjunger, gör ramsor eller berättar sagor samt en station där barnen gör ett rörelseprogram. Vi avslutar med att alla hjälps åt att städa avdelningen.

Mellan klockan 11.00- 13.30 ca äter vi lunch och vilar, fyra pedagoger äter med barnen, en pedagog har egen dokumentationstid från 11.00 – 13.30. De andra turas om att gå på rast.

När barnen vaknar och kommer upp från vilan finns det en rörlig pedagog som ansvarar för att ta emot barnen, en pedagog i vår "läshörna" och två pedagoger befinner sig i ateljén och konstruktionsrummet där det erbjuds någon form av aktivitet som kan vara kopplad till det som hänt på förskolan eller ett intresse vi tror att de har tex måla barken.

Figur 2: Barken målad av Pauline i ateljén.

Figur 3: Läshörna på vårt torg.

Vid 14.30 äter vi mellanmål på två platser i ateljén och vid läshörnan. Barnen kommer i den ordning de själva vill. Efter mellanmålet väljer barnen vad de vill göra.

4.1.1 När görs dokumentationer och vilka olika sorters dokumentationer görs?

Av de tolv dokumentationer jag samlat in kan man dela in dem i fem olika typer av dokumentationer gjorda vid lite olika tidpunkter under dagen.

1. Förmiddagsdokumentationer gjorda i smågrupper där barnen får en fråga eller uppgift.

Ex: Barnen har fått frågan om de vill följa med in i byggrummet och bygga högt.

11/11- 08 Pedagog: Emelie. Barn: Isac, Sara, Mirabell och Nils

Materialet de har att välja på är stora mjuka legot och de stora mjuka träklossarna.

På byggborden ligger bilder på Eiffeltornet och föräldrarnas byggen.

Bakgrund: På föräldramötet fick föräldrarna i uppgift att bygga Eiffeltornet i olika material. Det som föräldrarna byggde blev en utställning som barnen fick se tillsammans med ett bildspel på när föräldrarna arbetade. Detta skapade ett stort intresse för att göra det som barnen sett föräldrarna göra. Därför har barnen i små grupper fått arbeta med detta. Emelie har inte funnits med i dessa smågrupper men barnen är bekanta med situationen. Det som vi tror intresserat barnen mest är just att bygga på höjden därför använder Emelie det begreppet istället för Eiffeltornet. Vi vill se vad som händer när en ny pedagog kliver in.

Sara tar genast upp en av bilderna på föräldrarnas byggen

Sara- mamma bygg den

Emelie – har mamma byggt den

Sara – Mamma byggt effeltorn

Nils går till ateljén pekar på väggen där hans mammas målade eifeltorn hänger

Nils – Måla effelton

Emelie – Har din mamma målat eiffeltornet?

Nils- jaaa

Isac har undertiden satt sig för att bygga

Isac- tuhs

Emelie – ett hus?

Isac- annat thus

Emelie- ett annat hus?

A – Annat thus

2. Dokumentationer gjorda när vi lämnar förskolan på förmiddagen för att se vad som intresserar barnen då.

Exempel: Promenad till skogen. 2/10-08 Vi har stannat i en tunnel som finns på vägen barnen springer tillsammans med Kalle mellan väggarna i tunneln

Pedagoger: Emelie och Kalle Barn: Theodor, Mirabell. Albin, Lars, Dan, Danny

Theodor- Yxi, kaksi, kolme

Danny – yxi, kax, kolm(härmar)

Mirabell – mössa // ide, ide (har tappat mössan)

Kalle - ska vi backa hela vägen?

Lars och Dan backar genast Dan snabbt Lars går försiktigt.

Theodor- backa, backa (samtidigt som han backar)

Mirabell – två, tre, bak

3. Dokumentationer gjorda i ateljén, på eftermiddagen. Där finns det två typer av dokumentationer.

3a. Där vi introducerar barnen till olika skapande material och samtidigt dokumenterar hur barnen kommunicerar. Exempel: Vattenfärger och pastellkritor i ateljén. Eftermiddag. 6/11-08.

Jack: Erik målla / mössa / mössa / pejp // battha (tejp// vatten)

Mirabell: Neeh / titta/ måla: Vill du ha mer vatten

Mirabell: Vatten den// belpa dej (hjälpa dig) (tittar på Pedagogen)

Pedagog: ska ja hjälpa dej

Mirabell: hjälpa mej

Jack: Foja mää

Mirabell: inge så / titta / babba sitte hä / kolla // kolla titta måla

Pedagog: Du har röd fårg

Mirabell: Röög fåä / tädig:

Pedagog E du färdig (Mirabell går och tvättar händerna)

3b. Gjorda i ateljén på eftermiddagen när vi försöker koppla skapandet till något vi gjort i små grupper på förmiddagen eller något som vi sett att barnen verkar extra intresserade av. Ex Vi har dukat fram lera tillsammans med bilder på Eiffeltornet och pedagogen observerar vad som händer.

Theodor och Albin sitter och jobbar tillsammans med lera. Det här säger dom:

Theodor- kryper dom

Theodor- Göra flygplan

Albin - Gjort illa mej.

Theodor- Jag också // Eiffeltornet / Jag bygger Eiffeltornet

Theodor- Masken kryper

Albin - Gjort illa mig

Theodor - Jag också/ Också(ropar J) /Jag också gjort illa mig

Theodor- Jag bygger Eiffeltornet/Jag bygger Eiffeltornet

Figur 4: Theodors Eiffeltorn i lera

4. Teckningsdokumentationer där vi frågat barnen: Kan du berätta vad du ritat? Pedagogerna har skrivit ner vad de svarat. Gjorda under eftermiddagen. Exempel:

Theodor: 5/11-08, mamma.

Figur 5: Theodors teckning

Theodor: 25/11-08, krokodil / massa krokodil

Figur 5: Theodors teckning

5. Spontana anteckningar av saker barnen sagt på gården under förmiddagen.
Exempel "där e mamma uppe". "Pappa kriver" (pappa skriver). "Allt slut / mm" "Plan borta".

4.1.2 Vad ser jag av barnens svenska språkutveckling i de dokumentationer som jag samlat in?

Dokumentationerna är gjorda under en kort tidsperiod därför kan man inte prata om språkutveckling. Däremot har jag fått syn på språkanvändningen, hos barnen. De använder sig mest av två - ords meningar, Isac säger exempelvis "måla du" och "annat thus" (thus = hus)

Mirabell säger exempelvis "mamma sen" "Vatten den"

Theodor säger exempelvis "Pappa kriver" (pappa skriver), "många barr", "Inte saga".

Men alla tre har längre formuleringar. Theodor när han pratar om Eiffeltornet med sin kompis Albin "- Jag också gjort illa mig" vilket bekräftar Albin som talar om att han gjort sig illa och "- jag bygger Eiffeltornet" Vilket talar om vad han håller på med och kopplar tillbaka till uppgiften.

Mirabell har även hon en längre mening "oj då // de bolle syn inte" men även "Nå hänner hä då! sonnen! sonnen! sonnen! aj "(sonnen= sönder)(pennlocket har någon bit på så det är buckligt) de beskriver vad som händer just nu.

Isac "va ta vägen" (vart tog den vägen) som beskriver en undran och "där e mamma uppe" när han beskriver för en kompis som frågar efter mamma var mamma kommer. Jag tror att det vi ser här är att alla tre är på väg från enklare till mer avancerade uttalanden. Det skulle kunna vara så att detta är en utvecklingszon.

De man också tydligt ser är att de alla tre använder sig av upprepning/ härmning.

Exempel: Pedagog - ska vi backa hela vägen?

Theodor "backa, backa"

Isac: "måla du?"
Pedagog "du limmar nu"
Isac: "limma".

Nils- "tillsammans"
Mirabell- "tillsammans"
Pedagog - "ska ni bygga tillsammans"
Mirabell - "tillsammans"

Det enda av barnen som jag ser använda sitt hemspråk i dokumentationerna är Theodor som räknar på finska "Yxi, kaksi, kolme". Det är positivt är att han har en kompis som bekräftar honom genom härmning, Danny som säger " yxi, kax, kolm".

Barnen använder mest situationsbundet språk, språk där de beskriver vad de är med eller har varit med om, men återkoppling/reflektion finns tex. när Theodor kopplar ihop mitt skrivande med reflektionen att "pappa krivar" Eller Isac som när vi är inne i byggrummet och bygger högt säger "annat thus" Han har klart för sig att de andra bygger Eiffeltornet och talar om att han valt något annat. Mirabell bekräftar och återkopplar till Nils att hon hört att han uttrycker att de ska bygga "tillsammans". Barnen stöttar varandra med ord och begrepp som de är intresserade av. Exempel Mirabell i vattenrummet:

Mirabell – kolla kotte
Anna – nej ekollon
Mirabell – kolla ekollon/ ekollon

Barnen använder språket för att göra sig förstådda och om språket inte räcker till blir materialet de har runt omkring sig viktigt att kunna använda för att förstärka budskapet de har. Exempel Isac i byggrummet:

Isac- en tol
Pedagog – en stol?
Isac- nej
Pedagog - en stor?
Isac – nej
Isac tar fram en nu kloss som är längre än den han haft innan
Isac- en lång// nu plingar
Lyfter biten han höll i när han sa - en tol
Pedagog – var det telefon du sa
Isac – Ja / oj dom blamlar
Isac kommer åt ett av sina byggen så det ramlar.
Isac - rin din, titta oj, huvet. (Sätter klossen mot huvudet)

I detta exempel använder Isac både materialet, klossarna och det språk han har för att förklara att det var telefon han menade. Det är spännande att se att han inte avbryter sin andra aktivitet nämligen byggandet av hus utan det fortsätter parallellt.

Positivt är att det inte bara är de tre barn som jag bestämt mig för ska finnas med i uppsatsen som jag har fått syn på, utan alla de barn som funnits med i dokumentationerna har vi språkmateriel insamlat från. Totalt har jag nerskrivet verbalt språk från 17 olika barn.

I teoridelen nämnde jag genrepedagogik och de olika genrer som Gibbons använder sig av. Som en del av analysen av materialet har jag placerat ut en del av det som jag sett under observationsperioden i ett rutnämönster som finns i studiehandledningen till boken "Stärk språket stärk lärandet".

Tabell 2: Gibbons genrer.

Typ av text/genre	Återgivande	Berättande	Beskrivande	Instruerande	Diskuterande
	Vad jag gjorde i helgen	Saga	Insekter	Hur man lagar mat	Argumenterande
Tillfälle att lyssna	När vi tillsammans sitter i byggrummet och pratar om föräldrarnas Eiffeltorn. Då får barnen chans att lyssna på andra barns återgivande. "mamma bygg den"	Efter vilan när en pedagog är placerad i läshörnan.	När barnen befinner sig tillsammans med kompisar som talar om vad de gör i textbyggrummet.	När vi pedagoger ger en uppgift tex "kan ni bygga högt".	När vi läser dokumentationerna högt för barnen
Tillfälle att läsa	När vi i "läshörnan" läser dokumentationen om Eiffeltornet tillsammans med barnen.	Hela dagen då böcker och dokumentation finns tillgängliga för barnen i "läshörnan" och på våra dokumentations tavlor.	På de dokumentationer som sitter på väggar och golv i vårt "byggrum".	När de läser dokumentationen som finns i "läshörnan".	Utanför "vattenrummet" där dokumentationer finns uppsatta.
Tillfälle att tala	När barnen bygger Eiffeltornet berättar de vad de tänker. "-anat thus"	Med varandra hela tiden, med oss pedagoger då vi är placerade i läshörnan. Speciellt efter	I byggrummet när barnen beskriver vad de gör tex "- tillsammans. - bygga ögt	På gården när man talar om vad man vill ska ske tex "kom kullen" (kom vi går till kullen)	När de är i våtrummet och funderar kring ekollon och kottar "-titta kotte - nej ekollon

		vilan.	-ramlar ”		-kolla ekollon, ekollon”
Tillfälle att skriva	När barnen får uttrycka vad de gjort tex när de ritar eifeltornet. "Vad har du ritat? –tonet" Vi pedagoger skriver för att kunna spara och återge till barnen.	Dels skriver vi pedagoger ibland ner konversationer från läshörnan direkt med barnen. Ibland går barnen direkt till ritbordet som finns i samband med läshörnan för att spontant skriva eller rita saker de hört.			

Efter att ha fyllt i rutmönstret blir det tydligt att även om barnen är små rör vi oss mellan olika genrer. Samtidigt skulle det behövas fler dokumentationer gjorda kring det som händer vid dokumentationstavlorna och ritborden i mitt observationsmaterial för att kunna ge fler exempel.

4.1.3 Hur talar pedagogen med barnen ?

I transkriptionerna finns exempel på åtta olika sorters uttalanden eller frågor som pedagogen använder sig av.

1, Bekräftande upprepning av något som barnen sagt tex på gården:

Isac: "alla klar" (har ätit päron och visar att munnen är tom)
pedagog "e allt slut i munnen"

2, Uppmärksammande utalande tex. i skogen:

Pedagog: "det ligger nått på marken här"

3, Benämmande av händelse tex. i bygg och konstuktionsrummet:

Pedagog: "bilarna trillar ner" (bilarna trillar ner från fönsterbrädan).

4, Givande av begrepp tex. i ateljén:

Pauline: "pinne/bar-bark"(tvekar på bark)

Pedagog: "pinne/bark" (visar pinne och bark).

5, Uppmaning tex. i bygg och konstruktionsrummet:

Pedagog: "ska vi städa undan?"

Mirabell: "undan/undan"

6, Ja och nej frågor tex. i ateljén:

Lars: (drar in luft i näsan)

pedagog:"luktar det gott"

7, Genuin fråga tex. i ateljén:

Pedagog: "vad har du ritat?"

Theodor: "krokodil / massa krokodil"

8, Uppgiftsfråga tex. i bygg och konstruktionsrummet:

Pedagog: "Vill ni följa med in i byggrummet och bygga högt?"

Tabell 3: Sortering av uttalanden och frågor.

Uttalande	Antal
1,Bekräftande upprepning	24
2,Uppmärksammande uttalande	1
3,Benämmande av händelse	5
4,Givande av begrepp	9
5,Uppmaning	2
6,Ja och nej frågor	10
7,Genuin fråga	7
8,Uppgiftsfråga	5

Var de olika uttalandena eller frågorna ska sorteras in kan alltid diskuteras. Att jag valt att göra denna sortering var för att tydliggöra om det var någon form av uttalande / fråga som markant utmärkte sig. Tydligt blir att det som pedagogerna använder mest är bekräftande upprepning. Detta tror jag beror på att det är barn i åldern 1-3 år på avdelningen. Det är viktigt att tala om vad vi upplever att de säger då de inte alltid är alldeles självklart. En vilja till att ge ord kan också vara en anledning som gör bekräftande upprepning så frekvent.

Med genuin fråga menar jag en fråga där pedagogen i förhand inte sitter inne med svaret. En fråga där barnet ges möjlighet att svara det som de själva tänker utan förväntan på ett speciellt korrekt svar .

Ja och nej frågorna är också många vilket jag tycker är tråkigt, då jag många gånger efteråt kan se att en genuin fråga varit möjlig tex. i ateljén när Nils säger "måla effelton" och pedagogen svarar "har din mamma målat Eiffeltorn?" Nils "Jaa". Det hade inte varit svårt att istället fråga "Vem har målat Eiffeltornet?" vilket hade gett Nils en möjlighet att formulera sig igen.

Uppgiftsfrågorna som ofta ställs i början på en aktivitet är viktiga då de styr vad som sker i mötet mellan barnen. Ett bra exempel är när Theodor och Albin fått frågan, kan ni bygga Eiffeltornet i lera? Här ser man att Theodor förstått och tagit sig an uppgiften när han säger "Jag bygger Eiffeltornet".

4.1.4 Sammanfattning

Det som blivit tydligt i resultatdelen är att organisationen påverkar vilka möjligheter barnen får att utvecklas språkligt under en dag på förskolan. De flesta dokumentationerna är gjorda på förmiddagen och i ateljén i mindre grupp. Här skulle det behövas fler "spontana" observationer gjorda under dagen för att få tag i barnens eget reflekterande. Språk har vi fått in men att se språkutveckling under så kort tid är inte möjligt, däremot har vi fått en tydlig bild av barnens språkanvändning och inte bara de tre som är i fokus i uppsatsen utan totalt finns 17 av 28 barn representerade. Vi kan också se att vi rör oss mellan många av de genrer som Gibbons (2006) nämner även om barnen är 1-3 år gamla. Viktigt är också att vi tittar på vilka frågor vi ställer till barnen då dessa säger en hel del om vilken kommunikation vi möjliggör.

5 Diskussion

Om vi arbetar med pedagogisk dokumentation som verktyg, med kunskapssynen att allt lärande sker i kommunikation borde barnens språkanvändning synas i våra dokumentationer. I det material jag samlat in tycker jag språket finns med. Jag inte lagt till några nya moment i vår organisation utan det här är material som vi kontinuerligt får in på min avdelning inte bara från mig utan från alla mina kolleger på avdelningen.

Vid analysen av materialet syns det att vi som pedagoger också behöver kunskap om det område vi väljer att analysera utifrån. Ska man titta på materialet ur ett språkperspektiv måste arbetslaget för att kunna reflektera ha tankar att reflektera utifrån annars blir det svårt och ointressant. Har man inte tydliggjort varför man tänker/reflekterar som man gör är det också svårt att bedöma eller utvärdera verksamheten. Här blir Pettersons (2007) tankar om bedömning viktiga. Varför, vad och hur bedömer vi? Jag tycker också att Gibbons (2006) rutmönster gav inspiration att reflektera och fundera, hur tänker Gibbons och hur tänker vi? Vad ska placeras i vilken ruta och varför. Materialet är utvecklat i skolan med barn från 5 år. Förskolan behöver få vara lite kreativa när vi tänker tillfälle att skriva då våra barn är yngre. Kanske kan det vara när vi ger våra 1-3 åringar möjlighet att uttrycka sina tankar i ett material som finns kvar tex teckning eller när de sitter i vår läshörna vid bordet och har papper och pennor tillgängligt samtidigt som de kan läsa dokumentationer och böcker.

Om vi inte skulle se språklig användning hos något av våra barn i dokumentationen är det vi pedagoger som i första hand behöver fundera på varför. Det kan finnas fler olika anledningar, frågorna kanske inte är intressanta för barnet vilket gör att behovet av att

använda språket inte finns. Eller så hamnar barnet inte i en grupp av barn där det får plats att uttrycka sig språkligt. Det kan också vara så att tilliten till pedagogen inte finns och då vågar barnet inte uttrycka sig. När verksamheten utvärderats och det fortfarande är så att man via dokumentationen inte får tag i språk, vad gör vi då? Här tänker jag att performativanalysen kan vara bra. Kanske är det så att vi måste ta reda på var barnet står språkligt för att kunna skapa situationer där barnet uttrycker sig. Att jag väljer performativanalysen istället för text. TRAS är för att performativanalysen vilar på interimspråksteorin, den menar att alla inlärare är aktiva konstruktörer av språk och att de hela tiden skapar egna teorier kring språkanvändning, dessa teorier utvecklas sedan och omvärderas beroende på vilket språk som inläraren möter (Abrahamsson, Bergman, 2005). Detta gör den till en direkt bedömning vilket stämmer bättre överens med de ställningstaganden vi gjort kring kunskapssyn i min enhet.

Vi behöver också en organisation och en miljö som stöder den pedagogiska verksamheten vi vill driva med barnen. Det är viktigt att hela tiden diskutera varför vi gör det vi gör och vad de vi gör har för mening. Vi har som syns i resultatdelen inga fasta aktiviteter som t.ex. skogen på tisdagar eller drama på onsdagar. Att det ser ut så är för att vi vill kunna prioritera smågruppsarbete. Vi tror att barnen behöver vara i ett mindre sammanhang för att vi ska kunna lyssna aktivt som pedagoger, men också för att barnen ska få en möjlighet att hamna i sammanhang där frågorna är genuina och samtalet viktigt. I smågrupperna planerar vi noga utmaningar utifrån barnens intressen och behov. Här är det viktigt att ha kunskap om olika uttrycksätt inte bara det verbala språket för att få tag i barnens tankar.

När jag tittar på dokumentationerna går det inte att undgå vilken makt vi som pedagoger har. Vi bestämmer vad barnen är med om under en dag på förskolan. Det är jag tillsammans med mina kollegor som valt vilka barn som är med. Vilket rum vi är i, hur materialet presenteras för barnen och vilken fråga eller uppgift vi ger barnen. Det är viktigt att det i dokumentationerna finns med vilka frågor pedagogen ställer för att kunna förstå varför barnen agerar som de gör. Jag har funderat över att vi använder så mycket bekräftande upprepning, det gör att jag som pedagog tar väldigt stor plats i dokumentationerna. Barnen vänder sig till mig istället för till varandra, här tycker jag att man kan fundera på om det alltid är så viktigt eller om barnen skulle använda varandra mer för att kommunicera om jag ibland väntade lite med bekräftandet.

Det har varit bra att jag inte skapade någon ny situation utan tittade på det vi redan gör då det synliggör att vi har en hel del material kring barnens språk. Men också att vi har områden att utveckla bl.a. hur vi ställer frågor och att bli bättre på att dokumentera när barnen använder dokumentationerna i vardagen på förskolan. Alla i arbetslaget har nytta av mer kunskaper kring flerspråkig inlärning. Jag har hela tiden delgivit mina kolleger mitt material, både dokumentationer och uppsatsen. Detta har gjort att vi hela tiden utvecklat saker jag sett eller funderat kring, vilket gör att även om det är jag som skrivit har mina kolleger bidragit till att det är den verklighet som våra barn möter på vår avdelning. Utan dem hade inte organisationen blivit vad den är eller genomförts. Här ser jag att lärande sker i kommunikation och samspel. Kunskap är inget fast utan formas varje dag gemensamt av oss kolleger och barn.

De dokumentationer som är gjorda i uppsatsen finns med i ett större sammanhang som är svårt att synliggöra i denna uppsats. Det blir en brist då detta självklart skulle ge en ännu

bredare bild av barnens olika möjligheter till språk och områden att utveckla. Det är något jag gärna skulle vilja undersöka närmare.

"Olika kulturer skapar mening på olika sätt. Muntliga och skriftliga praxis barnen har med sig till förskolan och skolan är kunskaper och erfarenheter av språk och lärande från de kulturer som barnen lever och integrerar i. Liksom barn lär sig språk i den miljö de växer upp i börjar de också tidigt iaktta och lära sig hur andra använder bilder, tecken och skrift för olika ändamål och så småningom själva delta i dessa aktiviteter. Barnet lär av sina erfarenheter gjorda i sin speciella sociolingvistiska miljö och i interaktion med andra växer språk och litteracitet fram" (Axelsson 2005 s.19).

Det har under arbetet med uppsatsen blivit tydligt att det är viktigt att tänka på att vi som pedagoger skapar den kultur som finns på förskolan och det gäller att hela tiden vara villig att reflektera kring vad det betyder för de barn som vistas där. Vilka barn ger vi barnen möjlighet att bli?

"Kunskap skapas i ett ständigt samspel mellan barnen sinsemellan, mellan vuxna och barn mellan oss alla och vår omvärld. I sig är den föränderlig och möjlig att fördjupa och nyansera. Som pedagog gäller det att inte fastna i sin egna välmentade traditionella "dagispedagogik" som skall leda fram till en förutbestämd produkt..." Loris Malaguzzi fördömde på sin tid denna typ av "Profetisk pedagogik som vet allting före det sker", som bara verkställer det av vuxnas planerande. Det gäller att verkligen slå sin kopernikanska kullerbytta – att växla från den vuxna självupptagenheten till en pedagogik som kan lyssna och låta barnen göra. Be dem att rita och berätta... Låt deras nyfikenhet och kreativitet gro. Utmana barnens tankar och ställ deras olika fantasier och teorier mot varandra." (Wallin 2003 s.58-59).

Referenslitteratur

- Abrahamsson, Tua & Bergman, Pirkko (2005), *Tankarna springer före*. Stockholm: HLS förlag.
- Arnberg, Leonore (2004), *Så blir barn tvåspråkiga*. Falun: Wahlström & Widstrand.
- Axelsson, Monica (2005), *Stärkta trådar*. Stockholm: Språkforskningsinstitutet. Stockholmstad.
- Benckert, Susanne & Håland, Pia & Wallin, Karin (2008), *Språkutvecklande arbetssätt i förskolan*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.
- Dahlberg, Gunilla & Lenz Taguchi, Hillevi (1994), *Förskola och skola om två skilda traditioner och visionen om en mötesplats*. Stockholm: HLS förlag.
- Dysthe, Olga (1996), *Det flerstämmiga klassrummet*. Lund: Studentlitteratur.
- Gibbons, Pauline (2009), *Stärk språket stärk lärandet*. Sverige: Hallengren & Fallengren.
- Lenz Taguchi, Hillevi (1997), *Varför pedagogisk dokumentation*. Stockholm: HLS förlag.
- Lightbown, Patsy & Spada Nina (1999), *How languages are learned*. Oxford.
- Lindberg, Inger (2005), *Språka samman*. Sverige: Natur och kultur.
- Petterson, Astrid mfl (2007), *Symposium 2006, bedömning, flerspråkighet och lärande*. Stockholm: HLS förlag.
- Strandberg, Leif (2006), *Vygotskij i praktiken*. Stockholm: Nordstedts akademiska förlag.
- Wallin, Karin (2003), *Pedagogiska kullerbyttor*. Stockholm: HLS förlag.
- Åberg, Ann (2005), *Lyssnandets pedagogik*. Stockholm: Liber.

Bilaga 1

Observationer:

Isac på gården September 09

Exempel. 1 Pojke "alla klar"(har ätit päron och visar att munnen är tom)

Pedagog "e allt slut i munnen?"

Pojke "allt slut / mm" "Plan borta"

Pedagog "är flygplanet borta?"

Pojke "mm"/"nej mat" (öppnar spisen i sandlådan, den är tom)

Annat barn "mamma"

Pojke "där e mamma uppe" (Pekar på gångvägen där det andra barnets mamma brukar komma gåendes. Den ligger ovanför förskolan)

Theodor på gården september 09

Exempel. Pojke "du kliver" (du skriver, kommer fram till pedagog som sitter och skriver)

Pojke "ballong"

Pedagog "ska jag skriva ballong?"

Pojke "hej lisa" (lisa kommer fram och tittar vad vi gör)

Pojke "ballong / ballong / ballong" (går iväg en sväng, Kommer tillbaka) Pappa

Kriver.

Pedagog "skriver pappa också?"

Pojke "ja / å där / å där / å där" (pekar på papperet och visar vart pedagogen skrivit)

Mirabell på gården september 09

Exempel "mamma sen" (mamma kommer sen och hämtar mig)

"Ossar,/ossar mellanmål" (Kalle/Kalle det är mellanmål nu)

"Kom kullen" (kom vi går till kullen)

2/10- 08 På promenad till skogen

Det ligger nått på marken här!

Vi har stannat i en tunnel som finns på vägen barnen springer tillsammans med Kalle mellan väggarna i tunneln

Pedagoger:Emelie och Kalle

Barn: Theodor, Mirabell. Albin, Lars, Dan, Danny

T- Yxi, kaksi, kolme

D – yxi, kax, kolm(härmar)

M – mössa // ide, ide

K - ska vi backa hela vägen?

Lars och Dan backar genast Dan snabbt Lars går försiktigt.

T- backa, backa (samtidigt som han backar)

M – två, tre, bak

Lars och dan har kommit bort till andra väggen och börjar om så även theodor, Albin och Mirabell.

Albin ramlar, Theodor härmar och ramlar han också

M – ramla, enten

Kalle lägger sig på marken brevid

K – det ligger nått på marken här, (lyfter upp barr) de här e det?

Ingen svarar, men alla går fram och lägger sig bredvid på marken

K- man kallar de barr

A - träd, löv, blås

K – hittar du löv, ja blåser

T – löv

Danny går fram och klappar Kalle på ryggen

D- ale, ale

M – a ba

K – ja barr

T – många barr

Lars och Dan har hämtat barr en bit bort går fram till Emelie som skriver

E- har du hämtat många barr?

Lars och Dan nickar och hämtar ännu mer barr som de lägger i Emelies knä. Albin, theodor och Mirabell kommer och kasta barr mot Emelie

E – Nej inte kasta barr.

M- barr, nej

Barnen slutar kasta barr och vi börjar prata men Emelie hinner inte med att anteckna mer.

7/10-08 Lim och skogsmaterial som barnen plockat på gården i ateljén på em

Pedagog: Emelie

Barn: Jacob, Isac, Pauline, Ebba, Albin, Theodor, Lukas, Dan, Lars, Ali

Jacob: Där ute (pekar ut genom fönstret)

P: där ute plocka/titta

Emelie:kotte/löv/barr

P. Pinne/bar-bark (tvekar på bark)

Emelie. Pinne/bark (visar pinne och bark)

P: bark/tack/färdig/de inge roli

L: Där/

Emelie: e de lövet du menar

L: Ja/dä

Emelie: Vet du vad det är

L: rönnbä /tätta (vill tvätta händerna)

Theodor:Limma

Emelie: vill du limma

T:jaaa /// dicken

Emelie: har du madicken hemma

T: ja

Emelie: på film eller saga

T: Inte saga

Jacob: tätta

Emelie: ja du kan gå och tvätta dig

Albin: titta/ dä måla

L: Kolla

A: Akob enseln i unnen (pekar på jackob som har penseln i munnen)

L: (drar in luft genom näsan)

Emelie: Luktat det gott

A:chicko/chicko (tar en klase rönnbär)

Emelie: rönnbär

A: rönnbär //Maksai(tar ett ekollon)

Emelie: ekollon

Isac: måla du

I: eh i h(pekar)

Emelie: du limmar nu

A limma

L: eh

L: dä (lägger ekollon på bordet)

L: dä/dä

Emelie: Ekollon

L: dä (visar ett ekollon han tagit från bordet)

6/11-08 I våtrummet med material som flyter och sjunker. Förmiddag.

Pedagog: Emelie

Barn: Ebba, Mirabell, Danny, Albin, Sara

Alla barnen jobbar koncentrerat de står runt ett bord och har flera genomskinliga skålar med vatten i och mångfaldsmaterial.

M:kolla kotte

E:nej ekollon

M:kolla ekollon / ekollon

11/11-08 Barnen har fått frågan om de vill följa med in i byggrummet och bygga högt.

Pedagog:Emelie

Barn:Isac, Sara, Mirabell och Nils

Materialet de har att välja på är stora mjuka legot och de stora mjuka trä klossarna.

På byggborden ligger bilder på Eiffeltornet och föräldrarnas byggen.

..

Bakgrund: På föräldramötet fick föräldrarna i uppgift att bygga Eiffeltornet i olika material. Det som föräldrarna byggde blev en utställning som barnen fick se tillsammans med ett bild spel på när föräldrarna jobbade. Detta triggade ett jätte intresse för att göra det som man sett föräldrarna göra. Därför har barnen i små grupper fått jobba med detta. Emelie har inte funnits med i dessa smågrupper men barnen är bekanta med situationen. Det som vi tror intresserat barnen mest är just att bygga på höjden där för använder Emelie det begreppet istället för Eiffeltornet. Vi vill se vad som händer när en ny pedagog kliver in

Sara tar genast upp en av bilderna på föräldrarnas byggen

S- mamma bygg den

E – har mamma byggt den

S – Mamma byggt effeltorn

Nils går till ateljén pekar på väggen där hans mammas målade eifeltorn hänger

N – Måla effelton

E – Har din mamma målat eiffeltornet?

N- jaaa

I - tuhs

E – ett hus?

I - annat thus

E - ett annat hus?

I – Annat thus

Nils stutsar en boll som river ett torn som Sara byggt, bollen studsar in under byggbordet och syns inte

M- oj då// de bolle syn inte

Mirabell och Sara fortsätter att bygga på ett nytt torn

S - hjälpa mig

N- tillsammans

M- tillsammans

E - ska ni bygga tillsammans

M- tillsammans

Tornet rasar en gång till

M- Oj, hossan.

De fortsätter att bygga. Under tiden har Isac byggt som en liten stad av de stora mjuka trä klossarna. Ett av hans byggen rasar när Saras och Mirabell torn rasar.

I -mm, igen

E - nu får du bygga en gång till

I – gåg till, gåg till / nu alla // amla nu

I - en tol

E – en stol?

I- nej

E- en stor?

I – nej

Isac tar fram en nu kloss som är längre än den han haft innan

I- en lång// nu plingar

Lyfter biten han höll i när han sa - en tol

E – var det telefon du sa

I – Ja / oj dom blamlar

Isac kommer åt ett av sina byggen så det ramlar.

I - rin din, titta oj, huvet

Sätter klossen mot huvudet

I - mamma

E – är det mamma i telefonen

I - pappa

E – är det pappa i telefonen

Isac börjar nu hoppa nära ett av tornen han byggt det ramlar inte så han petar till med foten.

I - oj ramlar, ramla

Lyfter "telefonen" mot örat

I -hallå, oj många

Går fram och välter ett av byggena som gjorts i mjuk legot

I - nu trilla dom

13/11- 08 Bygger Eiffeltornet med lera

Theodor och Albin sitter och jobbar tillsammans med lera. Det här säger dom:

T - kryper dom

T - Göra flygplan

A - Gjort illa mej.

T - Jag också // Eiffeltornet / Jag bygger Eiffeltornet

T - Masken kryper

A - Gjort illa mig

T - Jag också/ Också(ropar J) /Jag också gjort illa mig

T - Jag bygger Eiffeltornet / Jag bygger Eiffeltornet

19/11-08 Vattrenfärger och pastellkritor i ateljén. Förmiddag.

Pedagog: Emelie

Barn: Theodor, Lars, Ali.

Lars och Theodor har med sig varsin bil in i ateljén. De ställer dem på sina papper.

T: sån bil /sån bil

A: bie /meja /titta / (skrattar) //fin / titta åå pi fin /ineta (ropar på Agneta vill visa henne vad

han gjort)

Emelie: Vad sa du ?

A: Ineta

Emelie: Agneta, du vill att Agneta ska titta

Vattenfärger och pastellkritor i ateljén. Eftermiddag.

Pedagoger. Emelie, Kalle

Barn: Jack, Mirabell, Isac, Ali, Franklyn

Jack: Erik målla / mössa / mössa / pejp // battha (tejp// vatten)

M: Neeh / titta/ måla

Emelie: Vill du ha mer vatten

M: Vatten den// belpa dej (hjälpa dig) (tittar på Emelie)

Emelie: ska ja hjälpa dej

M: hjälpa mej

Jack: Foja mää

M. inge så / titta / babba sitte hä / kolla //kolla titta måla

Emelie: Du har röd fårg

M: Röög fåä / tädig

Emelie: E du fårdig (Mirabell går och tvättar händerna)

I : den blöt /va ta vägen /mini min

A: Namnin meja atten

F: Mina /mina / mina

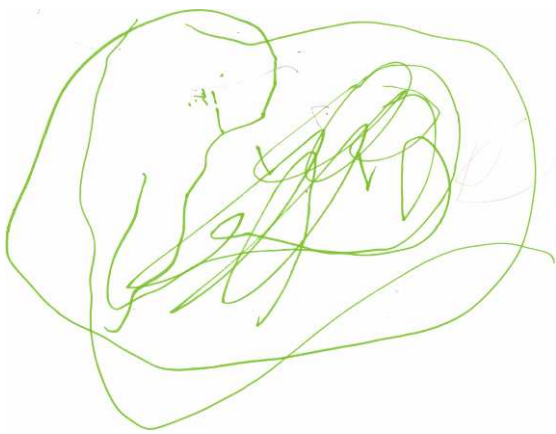
Ali reser sig från stolen tar med sig det röda tempera blocket håller det mot sin röda

målartröja visar emelie

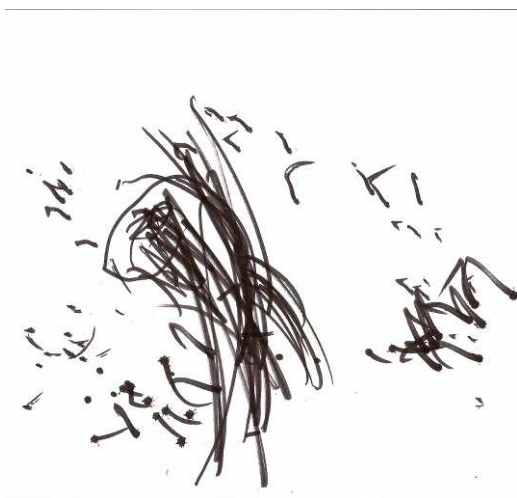
Emelie: Röd! Röd

A:Jöd

När barnen har ritat frågar vi: Vad har du ritat? Vi skriver ner vad de svarar.

T: 5/11-08, mamma.

T:25/11-08, krokodil / massa krokodil

20/11-08 Rita Eiffeltornet i ateljén.

Vita papper med endast foten av Eiffeltornet på.

Svartatuschpennor.

Pedagog: Emelie

Barn: Albin, Lukas, Mirabell

M: Kolla titta tonet/tonet/tonet/tonet

A: Essen! essen! *oppar!* dä uppe målat Albin

L: Apa

Emelie vill du måla apan

M: rita apa/rita apa

Emelie: var e apans ögon

L: dä (ritar en prick på papperet)

Emelie: har apan några händer

L: (visar apans hand och sin egen)

M titta händer (visar sin hand) titta

M: Nå hänner hä då! sonnen! sonnen! sonnen! aj (sonnen= sönder)(pennlocket har någon bitit på så det är buckligt)

Vad har du ritat? M: tonet

I byggrummet efter vi har ritat Eiffeltornet

M. bygga/bygga

A: Kolla Albin bygga ögt /bygga en ton Albin (ögt = högt, ton=torn)

M:Pappa

M bygga bana // (lägger två klossar brevid varandra som hon ställer sig på) åtta tio (sedan hoppar Mirabell ner från klossarna)

A: bog balans

M: Kolla/kolla

Albin ramlar

A: Lamlat

M. bila (går och hämtar en som hon ger till Lukas) Hä / ä dä *bilen*// bila tutttuuuu // // alla bila så

M: lamla (har pockat upp alla bilar i fömstret en ramlar ner) Lamla/lamla

Emelie: Bilarna trillar ner

M: lamla/lamla // achoo (fusk nyser) achoo

M: ta di adija ta di// lilla snigel ata dej/ata dej/lilla snigel/ata dej/ata dej/ ana ta de dej

(sjunger)

Emelie: Ska vi plocka undan

M: Undan/undan

Bilaga 2

Observationsmaterial

Uppgift: _____ Pedagog: _____ datum/tid _____

Syfte:	Vad gör barnen?	Vad säger barnen?	Annan kommunikation.
Material:			
Vilka barn			

Bilaga 3

Reflektionsmaterial

Veckoreflektion v : _____

Vad intresserade barnen mest?	Vilka läroprocesser är barnen inne i ? Vad är det barnen försöker förstå?	Kommunikation	Vilka möjligheter har vi gett till barnen att skapa sammanhang och få reflektera?
-------------------------------	--	---------------	---

